

La iniciativa de mantenir el record de **Josep Pratdesaba** i de fer-ne conèixer l'obra científica i cultural és una tasca a la qual se sumen amb goig diverses institucions i entitats d'Osona per tal d'homenatjar aquest vigatà que excel·lí com a científic, com a divulgador cultural i com a ciutadà.

El **Memorial Josep Pratdesaba** d'aquest any el dediquem a la meteorologia. Al segle XIX i part del XX, els astrònoms s'interessaven gairebé tots per les condicions meteorològiques, ja que l'astronomia es practicava quasi exclusivament en directe des de l'observatori, per la qual cosa calia saber si les nuvolades impedirien o no la visió directa del cel.

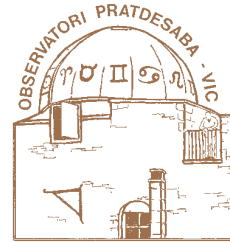
No hi havia cap telescopi fora de l'atmosfera com ara el Hubble, tampoc càmeres CCD ni ordinadors per tal de conservar imatges, ni la radioastronomia estava gaire desenvolupada i, per tant, tot es feia de forma visual en viu i en directe. L'única forma de conservar alguna imatge era amb plaques fotogràfiques de vidre que contenien una fina capa de material sensible a base de derivats d'argent i que habitualment s'havien d'encarregar a França.

Aquest interès per la meteorologia va portar molts astrònoms a muntar alguns aparells que els permetessin predir el temps.

El Dr. Eduard Fontserè, amb l'ajuda de Josep Pratdesaba, va aconseguir que es muntés una petita xarxa meteorològica a Osona amb motiu de l'estudi de l'Anomalia Tèrmica de la Plana de Vic, fet que es palesa en la correspondència entre ells (anys 1923 - 1925), la qual es pot veure en l'exposició "Meteorologia ahir i avui".

Les excursions científiques del Centre Excursionista de Catalunya en què J. Pratdesaba intervingué, varen fer possible, entre altres objectius, l'establiment definitiu de l'estació meteorològica del Montseny (Turó de l'Home).

Gràcies a la col·laboració de l'Associació Catalana d'Observadors Meteorològics, l'Institut Nacional de Meteorologia i el Servei Català de Meteorologia, comptarem amb una completa exposició d'aparells d'aquells temps i dels que actualment s'utilitzen per tal d'obtenir les dades meteorològiques.

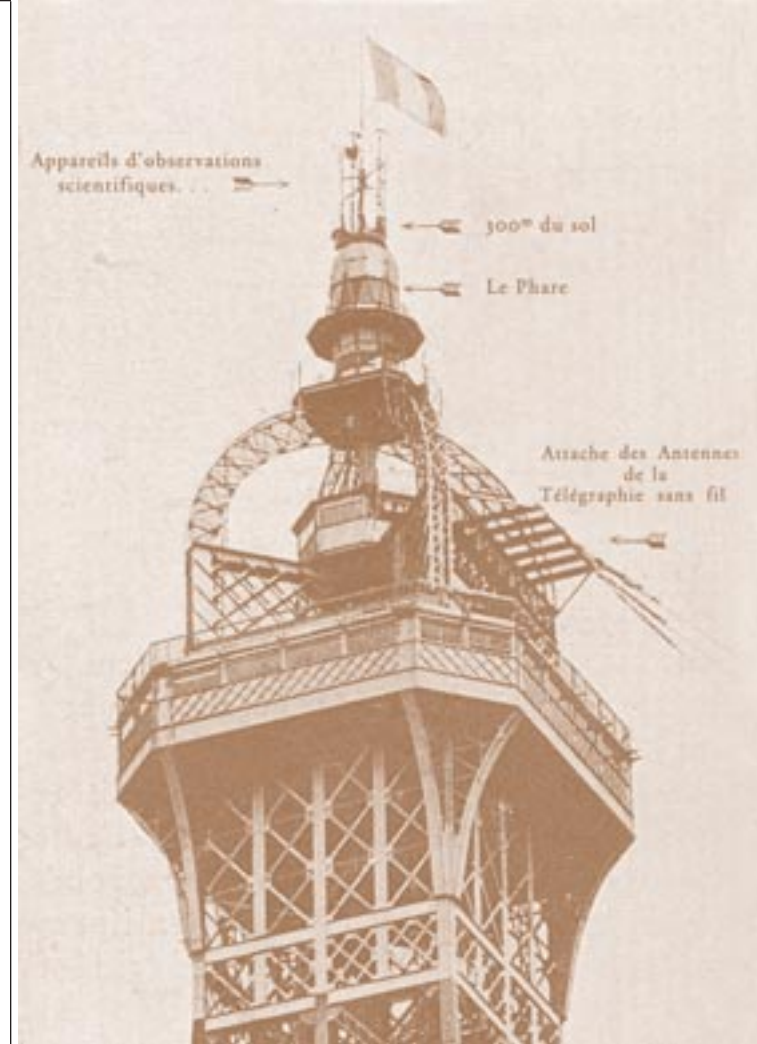
MEMORIAL JOSEP PRATDESABA

<http://personal.redestb.es/kit>

Col·laboren:

Fotografia: Estació meteorològica de la Torre Eiffel a París.

XXXV Memorial Josep Pratdesaba i Portabella

20 de gener de 2002

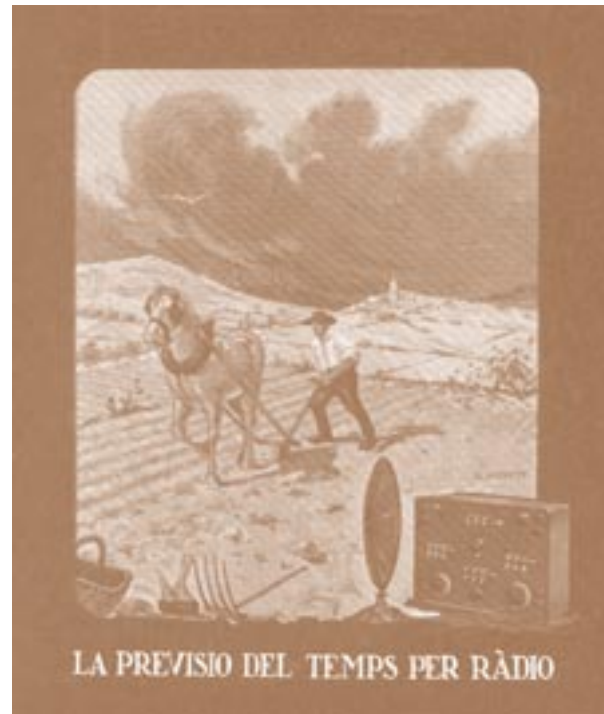
CENTRE CULTURAL EUROPEU DE LA NATURA DE VILADRAU

Josep Pratdesaba i Portabella va néixer a Vic el dia 6 d'agost de 1870. Estudià al col·legi de Sant Miquel dels Sants d'aquesta ciutat.

Des de molt petit demostrà afecció per les ciències en general i per l'Astronomia en particular, de la qual va ser un veritable autodidacte. Aquesta vocació el portà a instal·lar a la seva casa de la plaça del Mercadal (coneguda com a can Cassa) un observatori propi l'any 1910, que després traslladà al seu emplaçament actual del carrer de l'Escola (1916) i que a la seva mort, ocorreguda quan tenia noranta-sis anys (1967), llegà a la ciutat de Vic.

La labor científica que Josep Pratdesaba realitzà al seu observatori, amb més de cinquanta anys de funcionament, fou veritablement ingent i la donà a conèixer en moltes comunicacions, articles i conferències que posà a l'abast d'un públic molt divers. L'observació del sol i les seves taques, la lluna, els planetes –especialment Venus i Saturn– i les estrelles en el seu pas pel meridià, foren algunes de les seves tasques científiques més rellevants. Fotografià el cometa Halley, famós per la seva llarga cua, i va fundar, amb altres afeccionats a l'Astronomia, la Societat Astronòmica de Barcelona (1910). Al col·legi dels Germans Maristes va muntar una estació meteorològica que es convertí en un dels centres més actius i entusiastes que tingué l'esmentada societat, que finalment fou traspasada a la Mancomunitat de Catalunya.

Col·laborà amb el Dr. Fontserè en la instal·lació de l'Observatori Meteorològic del Montseny i en el descobriment del fenomen de la inversió tèrmica a la Plana de Vic. Fou professor de Física al Seminari de Vic. El seu esperit obert a totes les activitats el portà a participar, ja en la seva joventut, en el Círcol Literari, on a més de donar conferències formà part d'un conjunt musical (1898). Fou el primer vigatà que va pujar en una bicicleta; va ser director de la revista Agrícola Ausetana, membre actiu de Centre Excursionista (1914-1936) i primer president del Patronat d'Estudis Ausonencs (1952-1967). Va rebre la Medalla de la Societat Astronòmica de França, la Medalla de la Ciutat de Vic, i va ser membre de la *International Lunar Society of London*, la qual, atesos els seus mèrits, batejà amb el seu cognom un dels cirks lunars. En agraïment a la seva tasca científica i a la dedicació a les activitats culturals vigatanes, Vic posà el seu nom a un carrer en la part nova de la ciutat.

Portada de la revista *Radio-Lot*. 1927

Programa:

Diumenge 20 de gener, a les 18 h.

Tema monogràfic: Meteorologia històrica

• Taula rodona

1. Les excursions científiques del Centre Excursionista de Catalunya.
2. La instal·lació de l'Observatori del Turó de l'Home.
3. L'estudi de l'Anomalia Tèrmica de la Plana de Vic.
4. Les primeres comunicacions via ràdio de l'estat del temps cap als anys 20.
5. Beneficis per a l'agricultura que pot aportar la previsió del temps per ràdio (comentari d'un text de J. Pratdesaba)
6. Els estudis sobre la pluviometria a Osona i l'establiment de la primera xarxa d'observadors meteorològics.

• Exposició: "Meteorologia ahir i avui"

Amb la col·laboració de SCM, ACOM i INM.

Del 20 de gener al 24 de febrer.

Sociedad Astronómica
de
Barcelona

SECRETARIA:
VIA CHABANAL, 402, 9.º

ASTRONOMIA, METEOROLOGÍA
FÍSICA DEL SOL
OBSERVACIONES, CONFERENCIAS
INFORMACIÓN

AÑO 1912
EXPOSICIÓN GENERAL
de
ESTUDIOS LUNARES
en la Universidad

Barça 17 Dec. 1913
Ami Pratdesaba:
En nom de la nostra
Comissió de Meteorologia
li agraeixo la creació
d'una estació pluviomètrica a Vic.
En conseqüència, dono
instruccions an En Langer
per a que li fari
l'envi d'un aparell.
A més li expediré
targetes de la Societat

Fragment de la carta de Salvador Raurich agraïnt a Josep Pratdesaba la creació d'una estació pluviomètrica a Vic (Barcelona, 1913)

Lloc:

Centre Cultural Europeu de la Natura de Viladrau

Carrer del migdia, 1. 17406 Viladrau. Tel. 93 884 8035. a/e:ccen@ddgi.es

Exposició: de dimarts a divendres d'11,30 a 13,30h. i de 15 a 17,30h.
Dissabtes d'11,30 a 13,30h. i de 16 a 18,30h. Diumenges d'11 a 14h.